У Положеннях Всесвітньої психіатричної асоціації про права і юридичний захист психічного хворих, прийнятих Генеральною асамблеєю Всесвітньої психіатричної асоціації на II Всесвітньому конгресі з психіатрії (1989), зазначено, що люди, які страждають психічними захворюваннями, повинні користуватись тими ж правами людини і основними свободами, що і всі інші громадяни та не повинні бути об'єктом дискримінації на підставі психічного захворювання.

Список використаної літератури:

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо надання психіатричної допомоги: Закон України від 14.11.2017 р. № 2205-VIII. *Офіційний вісник України.* 2017. № 100. Ст. 3053.

2. Сенюта І.Я. Охорона здоров'я і права людини: ресурсний посібник. 5-те вид. доповн. Львів : вид-во ЛОБФ «Медицина і право», 2015. 989 с.

3. Психіатрія і наркологія : підручник. За ред. В. Л. Гавенка, В. С. Бітенського. Київ : ВСВ «Медицина», 2015. 512 с.

УДК 349.2

Надія ПОЛХОВСЬКА,
здобувач наукового ступеня доктора філософії
кафедри цивільно-правових дисциплін
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
доктор юридичних наук, професор
Ольга БУРЛАКА

ДОСВІД КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЩОДО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

На сучасному етапі становлення України як європейської держави реалізується комплекс стратегічних заходів, спрямованих на захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечується сталий розвиток суспільства в умовах євроінтеграції.

Нагальною сьогодні вбачається консолідація зусиль профспілок з подальшим їх реформуванням з урахуванням як вітчизняної специфіки, так і відповідного позитивного зарубіжного досвіду. Відтак, вирішення актуальних питань профспілкового життя вимагає вивчення особливостей правового регулювання створення та діяльності професійних спілок, зокрема професійних спілок працівників правоохоронних органів провідних країн світу.

Вивчаючи досвід країн Європейського Союзу щодо правового регулювання правового статусу професійних спілок працівників правоохоронних органів і здійснюючи конструктивний аналіз підходів різних держав до питання створення профспілок поліції, забезпечення прав і обов'язків їхніх членів, варто констатувати, що у світі за останні десятиліття змінилися підходи до діяльності як правоохоронних органів, так і профспілок загалом, а також концепція правоохоронних органів щодо ставлення до діяльності цих організацій.

Аналізом законодавства окремих країн світу про професійні спілки встановлено, що в його основу покладено сучасні міжнародні стандарти щодо захисту права об'єднуватися у професійні спілки та положення, встановлені у ст. 11 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: «кожен має право на свободу мирних зібрань і свободу об'єднання з іншими особами, включаючи право створювати профспілки та вступати до них для захисту своїх інтересів» [1].

Вивчаючи досвід діяльності професійних спілок працівників правоохоронних органів зупинимося на особливостях правового регулювання правового статусу професійних спілок працівників правоохоронних органів Польщі, Німеччини та Франції.

Сучасні професійні спілки поліції Польщі організаційно представлені національною організацією під назвою «Солідарність», а також різними професійними спілками, що об'єднують поліцейських різного рівня. Вони мають можливість брати участь у роботі національних рад і комісій з праці, які розглядають соціально-економічні проблеми, пов'язані з роботою поліції. Профспілки є важливим елементом системи соціального партнерства та захисту прав працівників правоохоронних органів і представляють інтереси близько 100 тис. поліцейських, які працюють у різних підрозділах Національної поліції та Служби безпеки.

Чинне законодавство Польщі регулює діяльність професійних спілок поліції, Державної пожежної служби, податкової, митної та прикордонної служб, Верховної палати контролю. Так, ст. 2 Закону Польщі «Про професійні спілки» [2], яка визначає право на об'єднання у профспілки, містить застереження щодо законодавчих обмежень, закріплених у спеціальних законодавчих актах.

Наприклад, ст. 108 Закону Польщі «Про професійну військову службу» [3] професійні солдати не можуть створювати профспілки та приєднуватися до них. А згідно зі ст. 67 Закону Польщі «Про поліцію» [4] співробітники поліції можуть вступати до профспілки працівників поліції, яка не має права на страйк. Статутом профспілки, яка зареєстрована у встановленому законом порядку, визначено правила співпраці профспілки працівників поліції з Міністром внутрішніх справ Польщі та начальником поліції. Цим Законом передбачено, що професійні спілки мають право представляти інтереси своїх членів у відносинах з роботодавцем та

іншими установами й організаціями, а також проводити колективні переговори та укладати колективні договори. Професійні спілки також мають право звертатися до роботодавців і державних органів з питань соціально-економічного становища своїх членів.

Отже, професійні спілки поліції Польщі є невід'ємним елементом системи соціального партнерства та захисту прав працівників правоохоронних органів. Їхні дії спрямовані на захист інтересів поліцейських та поліпшення умов їхньої праці. Діяльність професійних спілок поліції сприяє зміцненню авторитету поліції в очах громадськості та розвитку партнерських відносин між поліцією та громадою.

Профспілки Німеччини – це об'єднання, що представляють інтереси працівників різного рівня, консультують своїх членів з питань трудового права та правового захисту. Найчисельніша і найвпливовіша профспілкова організація Німеччини − Об'єднання німецьких профспілок (нім. Deutscher Gewerkschaftsbund, DGB), заснована у 1949 р., складається з восьми профспілкових федерацій, зокрема і профспілки поліції, та налічує 6,6 млн членів, що становить 85 % усіх робітників, які є членами будь-яких профспілок. Об'єднання німецьких профспілок є членом Європейської профспілкової конфедерації та Міжнародної конфедерації профспілок.

У країні створено дві профспілки поліцейських. Так, профспілка поліції Німеччини (нім. Gewerkschaft der Polizei (GdP) заснована 14 вересня 1950 р. в Гамбурзі на федеральному рівні. Виникла профспілка на підставі спільності інтересів поліцейських асоціацій у британській зоні та Західному Берліні, які 16 березня 1950 р. об'єдналися на національному рівні. Сьогодні GdP є найбільшою профспілкою поліцейських у світі та налічує понад 200 тис. членів − поліцейських, державних чиновників, працівників митниці та ін. В окремих адміністративних районах до цієї профспілки входять також працівники пожежної охорони. Структура профспілки передбачає створення спеціальних груп, котрі представляють інтереси, наприклад, жінок, працівників похилого віку чи молодих поліцейських.

Цілі GdP досягаються шляхом впливу на законодавство та укладання колективних договорів, ведення переговорів з владою та, за необхідності, шляхом застосування профспілкової «зброї». Профспілка також бере участь у виборах представників персоналу та підтримує поради персоналу у виконанні їхніх завдань, є незалежною від урядів, адміністрацій, політичних партій та релігійних громад [5].

Отже, профспілки поліції Німеччини, так само як і профспілки поліції України мають представницькі функції (представляють професійні, соціальні, економічні, екологічні, соціальні та культурні інтереси працівників поліції), прагнуть покращити умови праці та життя, відстоюють дотримання трудового законодавства.

У Франції професійні об'єднання співробітників поліції, обстоюючи власні інтереси, першими висували інноваційні моделі поліцейської діяльності та виступали за створення спеціальної професійної підготовки.

Профспілка Національної поліції Alliance (фр. Alliance Police nationale) − профспілка французьких поліцейських, заснована 8 червня 1995 р. в Обервільє, Сена-Сен-Дені в результаті об'єднання двох профспілок: Незалежної спілки Національної поліції (Syndicat indépendant de la Police nationale (SIPN)) (заснована у 1951 р.) та Національної спілки слідчих і слідчої поліції (SNEPI) (заснована у 1990 р.). Третя профспілка Syndicat des gradés de la Police nationale (SGPN) приєдналася в 1997 р.

Alliance Police Nationale – найбільша профспілка Франції сьогодні налічує понад 30 тис. членів. Відповідно до Кодексу етики Національної поліції та принципів загальної декларації прав людини та громадянина, організація захищає як моральні, професійні та матеріальні інтереси співробітників поліції, які відповідають за громадську безпеку та громадський порядок, так і від будь-яких посягань на адміністративний та професійний порядок, які можуть завдати шкоди їхнім правам та їх добрій репутації.

На офіційному вебсайті наведено перелік вимог, з якими виступає профспілка, − від соціального захисту, охорони здоров'я та покращення умов праці й гідного пенсійного забезпечення до реформи правосуддя, кримінального процесу та слідства [6].

Відтак, правове регулювання реалізації права працівників правоохоронних органів на об'єднання у профспілки в Україні, Польщі, Німеччині та Франції має істотні особливості, що проявляються в різних підходах до реалізації цього права (зокрема, щодо визначення кола осіб, які мають право на створення та членство у профспілці, мінімально допустимої кількості членів профспілки та у встановленні можливих обмежень у реалізації права на об'єднання у профспілки). Право на об'єднання у профспілки реалізується без отримання від державних органів попередніх дозволів на створення профспілок; вступу до вже створених профспілок; участі в роботі профспілок; добровільного виходу з профспілки; утримання від вступу до профспілок; участі у припиненні діяльності профспілок шляхом їх реорганізації чи ліквідації.

Список використаної літератури:

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини). Міжнародний документ, Протокол від 4 листоп. 1950 р. Рада Європи. (Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17.07.97, з поправками, внесеними відповідно до положень Протоколів № 11, 14 та 15 з Протоколами № 1, 4, 6, 7, 12, 13 та 16). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

2. Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych. URL: http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19910550234

3. Ustawa z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych. URL: http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20031791750

4. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji. URL: http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19900300179

5. Gewerkschaft der Polizei Bundesvorstand. GdP − die Gewerkschaft der Polizei. Deine GdP − die weltweit größte Gewerkschaft der Polizeibeschäftigten. https://www.gdp.de/gdp/gdp.nsf/id/DE_Wir-ueber-uns

6. Nos revendications. *Alliance Police Nationale.* https://www.alliancepn.fr/le-syndicat-home/nos-revendication.html

Юлія БОРИСЮК,
аспірант кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ПРИВАТИЗАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Режим воєнного стану в Україні було запроваджено з 24 лютого 2022 року [1] та діє до нині [2], а разом із ним встановлено ряд обмежень та складнощів, які спричиняють проблеми при урегулюванні різного роду суспільних відносин у тому числі й у сфері приватизації.

У Законі України «Про приватизацію державного і комунального майна», виокремлено, що основною метою приватизації в Україні є прискорення економічного зростання, залучення іноземних і внутрішніх інвестицій, зменшення частки державної або комунальної власності у структурі економіки України шляхом продажу об'єктів приватизації ефективному приватному власнику [3]. В умовах режиму воєнного стану та високих ризиків досягнення мети приватизації визначеної законом необхідними є додаткові гарантії для осіб, які приватизують майно. Саме з урахуванням зазначеного, на нашу думку, необхідне посилення адміністративної відповідальності, як фактору стримування правопорушень у сфері приватизації.

У наслідок порушення законодавства України про приватизацію до винних осіб застосовується кримінальна, адміністративна, дисциплінарна та цивільно-правова відповідальність.

Зокрема, у Законі «Про приватизацію державного і комунального майна» зазначено, що до адміністративної відповідальності можуть бути